

OUTDOOR

Leer snowboarden en telemarken Alles over materialen en technieken voor beginners

Het geheim van de Blauwe Vinvis Per boot op zoek naar 120 ton walvis

Dromedarissen down under Met een 'camel' door de Australische woestijn

Poederparadijs voor doorzetters Snowboardtocht door de Oostenrijkse Silvretta

Op zoek naar een baan? Sledenhondenmenners gezocht in Alaska

Gratis outdoor-spullen!

6e jaargang
jan - feb '98
f7.95/Bfr. 170

Op zoek naar blauwe vinvis

Tekst Linda van Wijk
Fotografie Heimir Hardarson

Whalewatchen in IJsland

In een vissersboot varen we vanuit de haven van het IJslandse dorpje Húsavík de Noordelijke IJszee op, op zoek naar walvissen. Even later is de boot omringd door tien enorme spuitende en blazende dwergvinvissen.

De blauwe vinvis is de grootste walvis, het grootste zoogdier en tevens het grootste beest ter wereld. De langste ooit gemeten was 33 meter! Het gevaarte weegt zo'n 120 ton (120.000 kilo). "Vorige week hebben we er twee gezien," verteld Þórunn, de dochter van de kapitein, enthousiast. Ik herinner me het verhaal van mijn Australische duikinstructeur, die vanaf een boot het water insprong toen hij een blauwe vinvis zag: "Ik zag een enorm zwart oog, zo groot als ikzelf, dat langsij kwam en meedraaide, alsof ze me aankeek. Het leek wel of er een gigantisch, zwart voetbalveld onder me doorkwam. Er kwam geen einde aan. één klap met haar enorme staart en ik was er geweest. Maar ze gleed heel voorzichtig voorbij, alsof ze wist dat ik er was."

Ik bedenk me opeens dat het verhaal van de meest fantastische duikervaring van mijn instructeur een enorme is. Jaren geleden vertelde hij me deze geschiedenis en waarschijnlijk is dat de aanleiding geweest voor deze trip.

Dierentuin

Navraag in Reykjavík leert ons dat Húsavík de grootste kans biedt om walvissen te zien. Met onze eigen Jeep, die we vanuit Nederland hebben overgescheept, zetten we koers naar het meest noordelijke puntje van IJsland. Om tien uur 's avonds rijden we op goed geluk de pittoreske haven van Húsavík (Huizenbaai) binnen, dat met haar felgekleurde huizen en besneeuwde bergen aan de overzijde van de haven een typisch IJslands plaatsje is.

De boot Knórrin meert toevallig net aan. De mensen die van de boot afkomen zien er verkleumd uit. We maken een praatje met de kapitein. Morgenochtend is de volgende walvistoer. "Kunt u garanderen dat we ze zien?" vraag ik. De kapitein zucht en zegt: "Nee, het is geen dierentuin." We rijden door naar de camping en barbequen in de buitenlucht. IJsland ligt net ten zuiden van de poolcirkel. Het is een rare gewaarwording dat het hier gedurende de zomer 's nachts niet donker wordt. Als ik 's morgens de tent uitkom is heel Húsavík gehuld in een dichte mist. We lopen naar de haven en krijgen te horen dat het te mistig is om uit te varen.

Gelukkig is het weer op IJsland veranderlijk en trekt de mist in de loop van de ochtend op. Om half twee varen we met twee boten, de Knörrin en de Haukur de haven uit. De boten zijn volgeladen met toeristen, want het whalewatchen is hier in korte tijd uitgegroeid tot een attractie. De kapitein en zijn dochter stellen zich voor en vragen of iedereen wil meehelpen zoeken. Terwijl we gespannen om ons heen kijken of we ergens een spuitende fontein of een enorme staart uit het water zien komen, vertelt Þórunn het een en ander over de verschillende soorten walvissen.

Mals zeehondje

De Minke whale (dwergvinvis) is de kleinste walvis. Maar zelfs deze vis is tien meter lang en weegt vijf tot tien ton. Ze voeden zich met plankton en kril. Ze zijn te herkennen aan een spitse kop die als eerste boven water komt, een witte buik en een witte band op hun vinnen. Þórunn vertelt dat ze intussen diverse dwergvinvissen herkent aan bijvoorbeeld een bepaald litteken op hun neus. "Ze zijn nieuwsgierig en komen vaak naar de boot toe." Er wordt nog steeds gejaagd op deze wal-

vissoort. Als ik vraag hoe de walvissen weten dat de boot geen walvisvaarder is die op ze jaagt, legt haar vader, kapitein Hörður Sigurbjarnason, uit dat ze waarschijnlijk het geluid van hun twee relatief kleine boten herkennen. Daarnaast zwemt de humpback whale (de bultrug) hier rond. Dit zijn walvissen van 20'n 13 meter lang met knobbelige koppen waarvan het mannetje zingt in de paartijd. Doordat ze allemaal een totaal andere staart hebben zijn ze voor de wetenschappers te herkennen. Op basis van deze onderscheidende 'vingerafdruk' hebben duizenden bultruggen wereldwijd namen gekregen. Dan zijn er natuurlijk de gigantische blauwe vinvissen en de kleinere vinvissen (goed voor 18 tot 22 meter in lengte en 30 tot 80 ton in gewicht). Daarbij vergeleken valt de 15 meter lange boot in het niets.

Verder komen hier orka's voor: de prachtige zwart-witte killer whale. Dat is de enige walvissoort die vis en zeehonden eet. Hij zwemt zelfs gedeeltelijk het strand op om een mals zeehondje te grijpen. Als ik vraag of er eigenlijk ook ijsberen voorkomen in IJsland legt Hörður uit dat er af en toe nog wel één vanuit Groenland aan komt drijven op een ijsschots. Ze worden echter gezien als ongewenste bezoekers en worden van hun ijsschots afgeknald door de schapeherders zodra die er één op de korrel hebben. Verder zijn er dolfijnen en Puffins (papegaaiduikers). Die zien we als eerste. Vlak voor de kust ligt namelijk een rots waar er 150.000 wonen. Het zijn net vlie-

gende pinguïns. Het is een enorm lachwekkend gezicht als ze met hun driehoekige knaloranje poten onhandig spartelend een aanloop nemen in het water en een meter verderop langzaam opstijgen terwijl hun dikke vleugeltjes als een idioot heen en weer bewegen en hun te grote voeten er onhandig achteraan bungelen. Ze lijken met hun ronde lijfjes eigenlijk te zwaar om te vliegen. Rondom de rots krioelt het van de papegaaiduikers, maar ze zijn erg schuw, één schrikt zich rot als hij na een duik onder water, op zoek naar vis, bovenkomt en de boot opeens naast zich ziet. Hij probeert op te stijgen maar in de zenuwen mislukt zijn poging. Hij valt weer in zee en neemt vervolgens snel een duik. Þórunn is intussen het adelaarsnest ingeklimmen, vanwaar ze met een verreklijker de horizon aftuurt. Dan is er radiocontact met de andere boot. Daar zien ze een fontein spuiten: er is een walvis in de buurt! We maken een wijde bocht en varen naar de andere boot toe. Die is verdwenen in een mistbank vlak voor de besneeuwde bergen.

Walvis in zicht!

In de ijzig koude wind varen we de mist-bank in. Het zicht is wonderlijk genoeg goed. Ik hoor een indrukwekkend geblaas en vlak voor de boot komt de rug van een walvis uit het water. "Walvis in zicht op twaalf uur!" meldt Þórunn door de microfoon. De mensen op de boot dringen naar voren. De meesten hadden de beschutting van de kajuit opgezocht maar ik sta al twee uur als boegbeeld op de voorpunt en een sterke jongen die me hier nog wegduwt. Zenuwachtig kijken we rond. "Daar", roept iemand. En ja hoor, de walvis komt boven, de enorme zwarte rug met twee vinnen rijst uit het water om daarna weer in de diepte te verdwijnen.

"Daar", wordt er weer geroepen, en: "Daar!" Er zit niet één walvis, maar wel tien! Een school dwergvinvissen zwemt traag op zo'n vijftien meter afstand tussen de twee boten. Ze komen één voor één boven om te blazen en lucht te happen. Het gegil en gejoel op de boot schijnt ze niet te verstoren. Een fascinerend gezicht. Af en toe zie je de spitse witte snuiten eerst, maar je weet natuurlijk niet precies waar ze boven water komen zodat je, als je een beetje laat reageert, alleen de enorme zwarte rug en de witte banden op de vinnen ziet. Ik kijk achterom naar de kapitein en zie dat in zijn ernstige gezicht nu een glimlach is doorgebroken. Na een minuut of tien zwemmen de walvissen langzaam verder richting open zee. We volgen ze nog een stukje maar raken ze al snel kwijt. De boot draait om en zet koers naar de haven van Húsavík. Þórunn brengt broodjes en warme chocolademelk, waar iedereen zich dankbaar aan warmt. Iedereen praat enthousiast door elkaar. Ik kruip met mijn beker chocolademelk de kajuit in en laat kapitein Hörður vertellen. "Mijn vader was visser. Mijn broer en ik hadden gestudeerd voor ingenieur en vonden werk in dat vakgebied. Een aantal jaren geleden werd de vissersvloot van IJsland drastisch ingekrompen. Veel boten werden aan het buitenland verkocht of lagen weg te roتن. Ik kocht samen met mijn broer twee traditionele vissersboten, omdat we het zonde vonden als dit Ijslands erfgoed verloren zou gaan. We restaureerden ze, als hobby. Het zijn oude boten, die beiden al dik 20.000 manuren hebben gedraaid. De Knörri is bijvoorbeeld in 1963 gebouwd. Ze wegen beiden 30 ton en zijn van eikenhout. Echt vakmanschap." Hij is duidelijk trots op zijn boten.

"Eigenlijk ontstond daarna pas het idee om er ook iets mee te gaan doen," vervolgt Hörður. "Een jaar na de restauratie zijn we in juni 1995 begonnen met het whale watching. We wisten nog niets van walvissen af. Maar mijn broer Arni, mijn zoon, mijn dochter en ik hebben ons daar goed

in verdiept. Nu, twee jaar later, leren we hun gedrag steeds beter kennen. Het is een familiebedrijfje, maar in de winter werken we allemaal ergens anders. Dan varen we niet."

"Geen trip is hetzelfde. Soms liggen de walvissen net onder de oppervlakte te zonnen, zodat je ze helemaal kunt zien. De dwergvinvissen komen vaak zo dicht bij de boot dat je ze bijna kunt aanraken. Soms steken ze hun kop loodrecht uit het water. Gisteren sprong een tonnenwegende vinvis in zijn geheel uit het water. Dan weet je niet wat je meemaakt. Eigenlijk moet je een paar dagen meegaan," zegt hij, terwijl hij behendig de haven invaart

In 1996 ontving North Sailing de Environmental-award van de IJslandse toeristenbond en de Britse Otter-award voor het beste toeristische project van 1996.

Gegevens

Whale watching

Het seizoen loopt van mei tot en met september. De kapiteins van de boten garanderen niets, maar bij 98,5 % van de trips hebben ze succes.

Linda ging met North Sailing

Whale Watching Húsavík

1 mei t/m 15 augustus

2,5 d 3 uur 80,- p.p.

Tel (IJsland): 00-354-4642350

Andere plaatsen ter wereld waar je in het

wild naar walvissen kunt kijken, zijn o.a. Hervey Bay (Australië) en San Francisco (VS).

Overschepen van een eigen

auto:

Eimskip Tel: 010-5034300

Ticket Amsterdam-Kevlavik (Reykjavik)

Icelandair Tel: 020-6270136

